

ÚTMUTATÓ

A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOKRA VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOKHOZ

Kiadja: Budapest Főváros Kormányhivatala

**A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK MŰKÖDÉSÉT ÉRINTŐ KIEMELTEN FONTOS
JOGSZABÁLYOK**

1. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (Alaptörvény)
2. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Nj.tv.)
3. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény hatályos rendelkezései (Mhötv.)
4. A polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény (Ptv.)
5. A helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény (Ökjt.)
6. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. (Áht.)
7. Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Ávr.)
8. A nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatások feltételrendszeréről és elszámolásának rendjéről szóló 28/2012. (III. 6.) Korm. rendelet
9. A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló 353/2011. (XII.30.) Kormányrendelet
10. A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény

BEVEZETŐ

A nemzetiségi önkormányzatok képviselői és a helyi önkormányzatok jegyzői számára készült az útmutató, amely a 2012. évben hatályba lépett új joganyagot dolgozza fel, abból a célból, hogy a nemzetiségi önkormányzatok feladat- és hatásköreiket minél hatékonyabban és a hatályos jogszabályoknak megfelelően gyakorolhassák és képviselhessék nemzetiségük érdekeit.

Az útmutató készítésénél az eddigiek során feltett, a gyakorlati alkalmazás során felmerült kérdéseket is figyelembe vettük.

Magyarország Alaptörvénye a Szabadság és felelősség című fejezetének XXIX. cikkében a nemzetiségekről az alábbiakban idézettek tartalmazza:

„(1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.

(2) A Magyarországon élő nemzetiségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

(3) A Magyarországon élő nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat, valamint a helyi és országos önkormányzataik megválasztásának szabályait sarkalatos törvény határozza meg.”

Az Alaptörvény deklarálja, hogy a Magyarországon élő nemzetiséghez tartozó személyeket az általános alapvető jogokon kívül többletjogok, egyéni és kollektív jogok illetik meg. Ilyen az, hogy önazonosságukat szabadon megvallhatják, használhatják anyanyelvüket, ápolhatják kultúrájukat. Joguk van továbbá a saját nyelven való egyéni névhasználathoz és az anyanyelvű oktatáshoz. A hazai nemzetiségek autonómiája abban nyilvánul meg, hogy saját szerveket, helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.

Az Alaptörvényben rögzítettek értelmében sarkalatos törvényként megalkotásra került a nemzetiségi önkormányzatok feladat- és hatásköreinek szabályozási keretként a nemzetiségek jogairól szóló 2011. CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Nj.tv.).

Az Nj.tv. rögzíti, hogy a nemzetiségi önkormányzatok alapvető feladata a nemzetiségek érdekeinek védelme és képviselete, a törvényben megállapított feladat- és hatáskörök gyakorlásával. E törvény szabályozása kiterjed az önkormányzatok létrehozásának módjára, azok jogaira, kötelezettségeire, működési feltételeire, kapcsolataikra az állam szerveivel.

A nemzetiségi önkormányzati feladatok csoportokra bonthatók, attól függően, hogy a jogszabály milyen keretet szab az önkormányzati hatáskörnek.

A nemzetiségi önkormányzatoknak saját hatáskörben ellátandó feladata a szervezeti és működési rendről szóló határozat megalkotása, nevének, jelképeinek meghatározása. Dönthet kitüntetések alapításáról is, természetesen ez esetben az odaítélés feltételeiről és szabályairól is rendelkeznie kell. Meghatározhatja a helyi ünnepeket, figyelembe véve az általa képviselt nemzetiség szokásait, hagyományait.

Az önkormányzati feladatkörök (nyelvápolás, hagyományőrzés; rendezvények szervezése, kiadványok létrehozása, terjesztése; kiállítások, műsorok, összejövetelek szervezése, finanszírozása; más települési, területi és az országos önkormányzatokkal való kapcsolattartás, a nemzetiségi közösséghez tartozók egyéni és kollektív jogainak védelme, állami és önkormányzati szervekkel és intézményekkel való kapcsolattartás stb.) teljesítése, teljesíthetősége a nemzetiségi önkormányzat rendelkezésére álló források nagyságától függ.

A nemzetiségi önkormányzat költségvetését és zárszámadását önállóan - határozattal - állapítja meg, a települési önkormányzat által biztosított források, az állami támogatás, esetleg saját forrás, valamint az önkormányzatok által ellátandó feladatok és ezekhez kapcsolódó kiadások figyelembevételével.

A KORMÁNYHIVATAL TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELETI JOGKÖRE

Magyarország Alaptörvénye Állam című fejezetének 34. cikk (4) bekezdése kimondja:

„A Kormány a fővárosi és megyei kormányhivatal útján biztosítja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.”

A nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó törvényességi felügyeleti jogkört az Nj.tv. X. fejezete határozza meg az alábbiakban idézettek szerint:

„146. § (1) Amennyiben a nemzetiségi önkormányzat e törvényen alapuló feladat-ellátási kötelezettségét elmulasztja, a fővárosi és megyei kormányhivatal kezdeményezi a **mulasztás** bíróság által történő megállapítását, egyidejűleg kezdeményezi, hogy a bíróság határidő tűzésével kötelezze a nemzetiségi önkormányzatot a kötelező feladat ellátására.

(2) A fővárosi és megyei **kormányhivatal** - az elmaradt nemzetiségi önkormányzati döntés pótlása (aktuspótlás) kivételével - **a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének rendjével egyező tartalommal és módon ellátja a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét.**

(3) Az országos önkormányzat és szervei törvényességi felügyeletét a Kormány által kijelölt fővárosi és megyei kormányhivatal látja el.

147. § A fővárosi és megyei kormányhivatal a mérlegelési jogkörben hozott önkormányzati döntésnek kizárólag a jogszerűségét vizsgálhatja.”

Az Nj.tv.-ben megfogalmazott hivatkozás értelmében a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény VII. fejezetének hatályos rendelkezései is vonatkoznak a nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletére, ennek alapján a **törvényességi felügyelet eszközeire, terjedelmére az alábbiakban idézettek is megfelelően értelmezendők:**

„132. § (1) A kormányhivatal a helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete körében az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatáskörökön túl:

a) törvényességi felhívással élhet;

b) kezdeményezheti a képviselő-testület összehívását, valamint e törvényben meghatározott esetben összehívja a képviselő-testület ülését;

c) kezdeményezheti a Kormánynál, hogy indítványozza az Alkotmánybíróságnál az önkormányzati rendelet Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát;

d) kezdeményezheti a törvényszéknél az önkormányzat határozatának felülvizsgálatát;

e) kezdeményezheti a határozathozatali, feladat ellátási kötelezettségét nem teljesítő helyi önkormányzattal szemben bírósági eljárás megindítását, a határozathozatal pótlásának elrendelését;

f) javasolhatja a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős miniszternek, hogy kezdeményezze a Kormánynál az Alaptörvénnyel ellentétesen működő képviselő-testület feloszlását;

g) kezdeményezheti a Magyar Államkincstárnál a központi költségvetésből járó támogatás jogszabályban meghatározott részének visszatartását vagy megvonását;

h) pert indíthat a sorozatos törvénysértést elkövető polgármester tisztségének megszüntetése iránt;

i) fegyelmi eljárást kezdeményezhet a helyi önkormányzat polgármestere ellen és a polgármesternél a jegyző ellen;

j) kezdeményezheti a helyi önkormányzat gazdálkodását érintő vizsgálat lefolytatását az Állami Számvevőszéknél;

k) szakmai segítséget nyújt a helyi önkormányzatnak a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben;

l) törvényességi felügyeleti bírságot szabhat ki a helyi önkormányzatra az e törvényben meghatározott esetekben.

(2) A kormányhivatal törvényességi **felügyeleti eljárásának célja** a helyi önkormányzat képviselő-testülete, bizottsága, részönkormányzata, polgármestere, főpolgármestere, megyei közgyűlés elnöke, társulása, jegyzője (a továbbiakban: érintett) működése jogszerűségének biztosítása

(3) A kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárásában **vizsgálja a helyi önkormányzat:**

a) szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának jogszerűségét;

b) döntéseinek (rendelet, határozat) jogszerűségét;

c) törvényen alapuló jogalkotási, továbbá jogszabályon alapuló döntési és feladat-ellátási (közszolgáltatási) kötelezettségének teljesítését.

(4) Nem terjed ki a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása - az (5) bekezdésben foglalt kivétellel - azokra a helyi önkormányzat és szervei által hozott határozatokra:

a) amelyek alapján munkaügyi vitának vagy közszolgálati jogviszonyból származó vitának vagy

b) jogszabályban meghatározott bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye,

c) amelyet a képviselő-testület mérlegelési jogkörében hozott, a mérlegelési jogkörben hozott döntések esetében a kormányhivatal kizárólag a döntéshozatali eljárás jogszerűségét vizsgálhatja.

(5) A kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárása kiterjed a (4) bekezdésben felsorolt határozatokra is a (3) bekezdés a) pontjában meghatározott körben, továbbá a (4) bekezdés a) pontja esetében, ha a határozat a munkavállaló javára történő jogszabálysértést tartalmaz."

A jogalkotó 2012. január elsejétől további jogköröket is biztosított a kormányhivatal részére.

„133. § (1) A kormányhivatal a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozóan az **érintettől információt, adatot kérhet, konzultációt kezdeményezhet, amelyeknek az érintett a megadott határidőn belül köteles eleget tenni.**

(2) A kormányhivatal **javaslattal élhet** a helyi önkormányzat **működésére, szervezetére, döntéshozatali eljárására** vonatkozóan. A javaslatot a helyi önkormányzat **képviselő-testülete köteles megtárgyalni és arról döntést hozni.** A javaslat elutasításának indokát a helyi önkormányzat köteles a kormányhivatallal ismertetni.”

Új jogintézményként jelenik meg a **törvényességi felügyeleti bírság**, amelyet a törvényességi felügyelettel érintett személyekre, önkormányzatokra szabhat ki a kormányhivatal, amennyiben felhívása ellenére az érintett

- a megadott határidőn belül **nem tesz eleget a jegyzőkönyv megküldési kötelezettségének,**
- határidőben **nem tesz eleget** a kormányhivatal **információkérésre irányuló megkeresésének**
- valamint ha jogalkotási, **határozathozatali, feladat-ellátási (közszolgáltatási) kötelezettségének** nem tett eleget és a bíróság által tűzött határidő eredménytelenül telt el.

A kormányhivatal az Nj.tv. alapján az illetékességi területén működő valamennyi helyi, területi nemzetiségi önkormányzat, továbbá az országos nemzetiségi önkormányzatok törvényességi felügyeletét ellátja. E jogkörében vizsgálja, hogy az önkormányzatok szervezete, működése, döntéshozatali eljárása, döntései, valamint szervei (bizottságai, elnöke, társulása) döntései megfelelnek-e a jogszabályoknak.

Ahhoz, hogy a kormányhivatal e feladatának eleget tehessen, valamennyi képviselő-testületi és közgyűlési (a továbbiakban együtt: képviselő-testület), valamint bizottsági ülés jegyzőkönyvének, valamint az ülések előterjesztéseinek áttekintésére szükség van. Ezért rögzíti az Nj.tv. 95.§ (3)

bekezdése, hogy **az elnök a jegyzőkönyveket az ülést követő 15 napon belül megküldi a kormányhivatalnak. Törvénytétést követ el és ezáltal gátolja a törvényességi felügyeleti munkát az az önkormányzat, amelyik ezen kötelezettségének határidőben nem tesz eleget. E jogsértés felügyeleti bírság kiszabását is maga után vonhatja.**

A törvényességi felhívás elfogadása esetén akkor jár el jogszerűen az önkormányzat, ha megadott határidőn belül a jogellenes határozatot hatályon kívül helyezi vagy a jogszabályi előírásoknak megfelelően módosítja, illetve jogsértő mulasztását pótolja. Nem elegendő az újabb jogszerű döntés meghozatala, azzal egyidejűleg a törvénytétő határozat hatályon kívül helyezéséről is döntenie kell.

A Kormányhivatal további fontos feladatai közé tartozik a törvényességi felügyeleti eljárásokon túl a nemzetiségi önkormányzat elnöki tisztségének megszűnésével kapcsolatos elnöki munkakör átadás-átvételben való közreműködés is. Az Nj.tv. 141. §-ában foglaltak alapján a polgármesteri tisztség ellátásának egyes kérdéseiről és az önkormányzati képviselők tiszteletdíjáról szóló 1994. évi LXIV. törvény 13. § (5) bekezdésében rögzítettek szerint a Kormány megbízottnak vagy az általa meghatalmazottnak is jelen kell lennie az elnöki munkakör átadás-átvételekor.

A JEGYZŐKÖNYVEK FORMAI, TARTALMI KÖVETELMÉNYEI ÉS A NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK MŰKÖDÉSÉNEK ÉS SZERVEZETÉNEK EGYES KÉRDÉSEI

1. A nemzetiségi önkormányzatok elnevezése

Az Nj.tv. 159. § (1) bekezdése kimondja:

*„Az e törvény hatálybalépése előtt létrejött kisebbségi önkormányzat elnevezése **nemzetiségi önkormányzat.**”*

Azonban az Nj.tv. 92.§ (4) bekezdés b) pontja értelmében a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete minősített többséggel dönt elnevezéséről. Ez azt jelenti, hogy nemzetiségi önkormányzat elnevezésekor a „nemzetiségi” jelző használata nem kötelező, feltéve hogy más módon - pl. az adott nemzetiségi közösség megnevezésével - egyértelmű, hogy az elnevezés nem a települési önkormányzatot jelöli.

Az idézetekből következik, hogy az eddig használt elnevezésekben a „kisebbségi” kifejezést a nemzetiségi elnevezésre módosítani szükséges és a jegyzőkönyvek elkészítésekor figyelni kell a megváltozott névre.

Ha a nemzetiségi önkormányzat elnevezését a hatályos szabályozásnak megfelelően megváltoztatták, ezt a tényt Magyar Államkincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartás felé adatváltozás címén be kell jelenteni.

2. A jegyzőkönyvekre vonatkozó szabályozás

Az Nj.tv. 95. §-a a képviselő-testület és bizottság üléseiről készült jegyzőkönyvek tartalmi és formai követelményeit az alábbiak szerint határozza meg:

*„95. § (1) A testület üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni. **A jegyzőkönyvet magyar nyelven és az ülésen használt tárgyalási nyelven is el kell készíteni. A két nyelven készített jegyzőkönyv mindegyike hitelesnek tekintendő. A jegyzőkönyv közokirat.**”*

(2) A jegyzőkönyv tartalmazza

- a) a testületi ülés helyét és
- b) időpontját;
- c) a megjelent nemzetiségi önkormányzati képviselők nevét, az ülésről történő távozásuk időpontját;
- d) a meghívottak nevét, megjelenésük tényét;
- e) a javasolt, elfogadott és tárgyalt napirendi pontokat;
- f) **az előterjesztéseket;**
- g) az egyes napirendi pontokhoz hozzászólók nevét, részvételük jogcímét, a hozzászólásuk, illetve az ülésen elhangzottak lényegét;
- h) a szavazásra feltett döntési javaslat pontos tartalmát;
- i) a döntéshozatalban résztvevők számát;
- j) a döntésből kizárt önkormányzati képviselő nevét és a kizárás indokát;
- k) a 80. § szerinti megállapodásban megjelölt személy (jegyző vagy megbízottja) jogszabálysértésre vonatkozó jelzését;
- l) a szavazás számszerű eredményét;
- m) a hozott döntéseket és
- n) a szervezeti és működési szabályzatban meghatározottakat.

(3) A jegyzőkönyvet az ülést levezető elnök és - amennyiben csak magyar nyelven készült - a testület által a képviselők közül kijelölt jegyzőkönyv-hitelesítő írja alá. A nemzetiség nyelvén is elkészített jegyzőkönyvet a testület által a képviselők közül kijelölt jegyzőkönyv-hitelesítő írja alá, akinek személye eltér a magyar nyelvű jegyzőkönyv hitelesítő képviselőtől. Ha a jegyzőkönyv két nyelven készül, a jegyzőkönyv-hitelesítők mindkét változatot kölcsönösen is aláírják. A települési nemzetiségi önkormányzat elnöke a jegyzőkönyvet az ülést követő tizenöt napon belül megküldi a fővárosi és megyei kormányhivatalnak, valamint a helyi önkormányzat által a 80. § szerinti megállapodásban megjelölt személynek (jegyző vagy megbízottja).

(4) A nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete, közgyűlése és bizottsága ülésének jegyzőkönyve részét képezi az ülésre szóló meghívó, a közmeghallgatásról szóló közlemény és az előterjesztések.”

Az Nj.tv. szerinti fontos változás, hogy ha az ülésen a **tárgyalási nyelv a nemzetiség nyelve**, akkor a jegyzőkönyvet az ülésen használt **nemzetiségi nyelven és magyar nyelven külön-külön is** el kell készíteni. A két nyelven elkészített jegyzőkönyv mindegyike hiteles.

A jegyzőkönyvet az elnök és a testület által - a képviselők közül - kijelölt jegyzőkönyv-hitelesítő írja alá. Itt hívom fel a figyelmet arra, hogy az Nj.tv. értelmében a két nyelven készített jegyzőkönyvek esetében a magyar és a nemzetiségi nyelven is készült jegyzőkönyv hitelesítőjének személye nem lehet ugyanaz, ezen kívül mindkét jegyzőkönyv-hitelesítőnek mindkét jegyzőkönyvet alá kell írnia. A jegyzőkönyv-hitelesítő személyének meghatározása történhet esetileg, az ülés kezdetén, de lehetőség van arra is, hogy egy adott évre vagy a ciklus teljes tartamára kijelöljenek erre a feladatra egy-egy képviselőt.

Lényeges változás, hogy az **elnök a jegyzőkönyvet - amelyeknek részét képezik az előterjesztések is** - az ülést követő **15 napon belül egyidejűleg** küldi meg a helyi önkormányzat **jegyzőjének** vagy megbízottjának és a **kormányhivatalnak**.

Az országos nemzetiségi önkormányzatoknak kizárólag a kormányhivatal számára kell megküldeni mind a közgyűlési, mind a bizottsági ülések jegyzőkönyveit az ülést követő 15 napon belül.

A testületi ülésről készült jegyzőkönyvek - a zárt ülésről készült jegyzőkönyvek kivételével - bárki által megtekinthetőek.

A **zárt ülésről** külön jegyzőkönyvet kell készíteni, azonban a külön törvény szerinti közérdekű adat és a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét - a hozott határozatot - zárt ülés tartása esetén is biztosítani kell. A zárt ülésről készült jegyzőkönyv készítésére egyebekben a nyilvános ülés jegyzőkönyvére vonatkozó szabályok az irányadóak.

A jegyzőkönyvek megküldése helyett **nem elegendő a kivonat és az emlékeztető**. A határozat konkrét tartalmát is fel kell tüntetni a jegyzőkönyvben, nem elegendő az utaló tartalmú döntés, mivel ezek utólagos értelmezése, ellenőrizhetősége kérdéses lehet.

Ha a képviselő szó szerint kéri rögzíteni hozzászólását, akkor - függetlenül a hozzászólás tartalmától - azt megfelelően rögzíteni kell, amely feladat végrehajtásának ellenőrzéséről is az elnöknek kell gondoskodnia.

Fontos kiemelni azt is, hogy a szavazásra feltett döntési javaslat pontos tartalmát is külön rögzíteni kell, amelynek meg kell egyeznie az elfogadott határozattal.

Szeretném ismételtelen felhívni a testületek és bizottságok figyelmét arra, hogy az év elejétől a **határozatok számozását** előlről, vagyis 1-es sorszámmal kell kezdeni. A Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 32/2010. (XII. 31.) KIM rendelet (a továbbiakban: MR.) 2012. január 1-jétől hatályos megváltozott és a nemzetiségi önkormányzatot is érintő rendelkezései értelmében a nemzetiségi önkormányzat **határozatainak** megjelölésekor az alábbiakban idézett szabályozást kell alkalmazni:

„13. § (1) A normatív határozat megjelölése annak közzététele során - az alábbi sorrendben -

- a) a normatív határozatot hozó szerv teljes megjelölését,*
- b) a normatív határozat sorszámát arab számmal,*
- c) a „/” jelet,*
- d) a normatív határozat közzétételenek évét arab számmal,*
- e) zárójelben a normatív határozat közzétételenek hónapját római számmal és napját arab számmal,*
- f) a normatív határozatot hozó szerv megjelölésének a rövidítését,*
- g) a „határozata” kifejezést és*
- h) a normatív határozat címét foglalja magában.*

(2) Nem foglalja magában a normatív határozatot hozó szerv megjelölésének a rövidítését a helyi önkormányzat képviselő-testülete normatív határozatának és a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete normatív határozatának a közzététele során történő megjelölése.

17. § A nem normatív határozatok és utasítások megjelölésére az e címben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell. A normatív és a nem normatív határozatok valamint a normatív és a nem normatív utasítások évente közös sorszám alatt, egységes, folyamatos számozással jelennek meg.”

A fentiekből következik, hogy az ettől eltérő határozat megjelölés jogszabálysértő.

A nemzetiségi önkormányzat normatív határozatának kell tekinteni a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23.§ (3) bekezdése értelmében a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete által a saját és az általa irányított szervek szervezetét és működését, tevékenységét, valamint cselekvési programját magában foglaló határozatokat.

Jegyzőkönyv mintát a 1. számú melléklet tartalmazza.

3. A nemzetiségi önkormányzatok működése és döntései

A) Az Nj.tv. általános megállapításai a nemzetiségi önkormányzatok vonatkozásában.

Az Nj.tv. 76. § (3) bekezdése értelmében a nemzetiségi önkormányzat jogi személy. Az Nj.tv.76.§ (4)-(5) bekezdései kimondják azt is, hogy a nemzetiségi önkormányzatok, valamint a helyi és a nemzetiségi önkormányzatok között sincs alá-fölérendeltségi viszony.

Kiemelendő, hogy a nemzetiségi képviselő-testületek elnevezése sem azonos, a települési (kerületi) nemzetiségi önkormányzat testülete: képviselő-testület, a területi és az országos nemzetiségi testületek elnevezése: közgyűlés.

A nemzetiségi önkormányzatok kerületi és területi szintjei feladat- és hatáskört továbbra is csak elnökre, bizottságra, illetve törvényben meghatározottak szerint társulásra ruházhatnak át.

Az Nj.tv. 143-145. §-ai tartalmazzák a nemzetiségi önkormányzatok társulásaira vonatkozó szabályokat.

Tanácsnokot a hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében a nemzetiségi önkormányzatok továbbra sem választhatnak.

Azonban a 2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati választások kitűzésének napján hatályba lépő Nj.tv. 77.§ (3) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy az országos nemzetiségi önkormányzatok a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott feladatok ellátásának felügyeletére tanácsnokot válasszanak.

Az Nj.tv. 78.§ (3) bekezdése kimondja, hogy a nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi közügyek intézése során feladat-és hatáskörében eljárva **határozatot** hoz.

A **közmeghallgatás** tartása az Nj.tv. 97.§-a alapján pedig kizárólag a települési nemzetiségi önkormányzatok részére kötelező, míg az országos nemzetiségi önkormányzatok esetében lehetőség e jogintézmény szabályait SzmSz-ben rögzíteni.

Fontos azt is megemlíteni, hogy bár az Nj.tv. visszaállítja a közvetett módon, átalakulással létrejövő települési szintű nemzetiségi önkormányzat intézményét azokon a településeken, ahol ténylegesen jelen van egy-egy nemzetiség (átalakult nemzetiségi önkormányzat), de az Nj.tv. 71.§ (1) bekezdése értelmében a fővárosi kerületekben nem jöhet létre átalakult nemzetiségi önkormányzat.

B) Az Nj.tv. szabályai a képviselő-testületek határozatképességére, egyszerű és minősített többséggel hozott határozataira.

Az Nj.tv. 92. §-a a határozatképességre, az egyszerű és minősített többséggel hozható határozatok tekintetében az alábbi szabályozást tartalmazza:

„92. § (1) A nemzetiségi önkormányzat testülete akkor határozatképes, ha az ülésen, és az adott döntés meghozatalánál a nemzetiségi önkormányzati képviselők több mint a fele jelen van. A határozatképesség megállapítása során a jelenlévő érintettet, a döntéshozatalból kizárt képviselőt, továbbá a be nem töltött képviselői helyet a jelenlévők létszámába be kell számítani. A javaslat elfogadásához

a) egyszerű többséget igénylő döntés esetén a döntéshozatalnál jelenlévő,

b) minősített többséget igénylő döntés esetén a megválasztott képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges.

(2) Az előírt támogatottság hiányában az előterjesztett javaslat elutasítottnak tekintendő.

(3) A képviselő-testület, közgyűlés **a törvény vagy a szervezeti és működési szabályzat eltérő rendelkezése hiányában** egyszerű szótöbbséggel hozza meg a döntését.

(4) A nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete, közgyűlése minősített többséggel dönt

a) szervezete és működése részletes szabályairól,

b) a nemzetiségi önkormányzat elnevezéséről, jelképeiről, az általa képviselt nemzetiség ünnepeiről,

c) vagyonleltáráról, törzsvagyona köréről és a tulajdonát képező, vagy az állam, helyi önkormányzat, vagy más nemzetiségi önkormányzat által használatába **adott vagyon (vagyon elemek) használatának** szabályairól,

d) gazdálkodó és más szervezet alapításáról, megszüntetéséről, átalakításáról, vagy az ezekben való részvételről,

e) önkormányzati társulás létrehozásáról vagy társuláshoz való csatlakozásról,

f) feladat- és hatáskör átvételéről,

g) **arról, amit törvény vagy a szervezeti és működési szabályzat ilyenként határoz meg.**

A korábbi szabályozáshoz képest lényeges változás, hogy pontosan meghatározásra került az is, kit kell jelenlévő képviselők közé számítani, illetve mikor tekintendő a javaslat elutasítottnak.

Az Nj.tv. 113.§-a meghatározza azon át nem ruházható hatáskörben hozott döntések körét, amelyek elfogadásához minősített többség szükséges, a 114.§ pedig az egyéb át nem ruházható hatáskörben hozott döntések körét rögzíti, amelyek mindkét esetben az SzMSz-ben bővíthetők.

C) A nemzetiségi önkormányzatok nyílt és zárt üléseivel kapcsolatban felmerült problémák.

A nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületének nyílt üléseivel kapcsolatban visszatérő kérdésként - írásbeli és szóbeli véleményünket is kérték - merül fel, hogy a nemzetiségi önkormányzat nyílt testületi üléséről bárki hangfelvételt vagy videó felvételt készíthet-e és erről az adott testületnek kell-e döntést hoznia.

Tekintettel arra, hogy ez közérdekű adatnak minősül, így az erre irányuló tevékenység nem korlátozható. E probléma körben az alábbiakban kifejtetteket tekintjük irányadónak:

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 80. § (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy: „*Képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.*” E rendelkezésből is következik, hogy a nyilvános testületi ülésen, mint nyilvános közszereplés során az elhangzott nyilatkozatok és megnyilvánulások közérdekű adattá válnak.

Az Alkotmánybíróság által hozott és a következőkben idézett határozatok is alátámasztják a fenti álláspontot:

A 32/1992. (V. 29.) AB határozat kimondja: „Az önkormányzatnak kötelessége, hogy lehetővé tegye az önkormányzati testületek, különösen a képviselőtestület eljárásának és határozatainak megismerését.

.....

Állami szerv vagy önkormányzat által kezelt azok az adatok, amelyek nem személyesek és amelyeket törvényi rendelkezés alapján az erre jogosult szervek nem nyilvánítanak titkossá, bárki számára hozzáférhetőeknek minősülnek. Ezáltal valósítható meg az a követelmény, hogy a polgárok minden közérdekű adathoz hozzájussanak. Nem a polgárnak kell az információszerzéshez érdekeltségét

igazolnia, hanem a köz szolgálatára rendelt szervnek kell indokolnia - törvényi okok fennállását bizonyítva - az igényelt információ esetleges megtagadását.”

Az 57/2000. (XII. 19.) AB határozat a testületi üléseken elhangzottak rögzítésével, felvételek készítésével kapcsolatban kifejtette: *„A képviselő-testületi ülésen elhangzott előterjesztések, nyilatkozatok, az ott történt események (különös tekintettel az egyes képviselők szavazataira) közérdekű adatnak minősülnek, így főszabályként bárki által szabadon, korlátozás nélkül megismerhetők és terjeszthetők. A képviselő-testületi ülések nyilvánossága éppen ezt a célt szolgálja. Nem igényel különösebb bizonyítást az, hogy ha a képviselő-testületi nyilvános ülésen hallgatóként történő részvétel alkalmával az ott elhangzottakat és a képviselők által leadott szavazatokat **bárki** megismerheti, azokról **feljegyzéseket**, sőt **felvételeket készíthet** és azokat később szabadon terjesztheti, akkor ugyanígy bárkinek joga van arra, hogy az elhangzottakat rögzítő magnó- (esetleg videó-) felvételek tartalmát megismerhesse, illetve, hogy a szavazások eredményét dokumentáló számítógépes listáról - arányos díj ellenében - másolatot kapjon. A képviselő-testületi ülésekről hangfelvétel készítése, illetve a számítógépes szavazógép használata nem kötelező az önkormányzatok számára. Ha azonban ilyen készül, akkor az általuk rögzítettek közérdekű adatnak minősülnek.”*

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info.tv.) értelmében bárki kérhet tájékoztatást és másolatot nyilvános üléséről, így az ott készült magnófelvételtől is.

Az Info.tv. 30.§ (2) bekezdése a magnófelvétel másolására is alkalmazhatóan az alábbiakat állapítja meg:

„(2) Az adatigénylésnek közérthető formában és - amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes - az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.”

Az Info. tv. 30.§ (3) bekezdése az adatigény teljesítésének megtagadása tekintetében a következő eljárási szabályokat állapítja meg:

„(3) Az igény teljesítésének megtagadásáról, annak indokaival, valamint az igénylőt e törvény alapján megillető jogorvoslati lehetőségekről való tájékoztatással együtt, 8 napon belül írásban vagy - ha az igényben elektronikus levelezési címet közölte - elektronikus levélben értesíteni kell az igénylőt. Az elutasított kérelmekről, valamint az elutasítások indokairól az adatkezelő nyilvántartást vezet, és az abban foglaltakról minden évben január 31-éig tájékoztatja a Hatóságot.”

Az Info.tv. 31.§-a a közérdekű adat megismerésének elutasítása tekintetében a bírósági jogorvoslati utat jelöli meg, e szerint:

*„31. § (1) Az igénylő a közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítésre nyitva álló, vagy az adatkezelő által a 29. § (2) bekezdése szerint meghosszabbított határidő eredménytelen eltelte esetén, valamint - ha a költségtérítést nem fizette meg - a másolat készítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében **bírósághoz** fordulhat.”*

Meg kell említeni azonban, hogy a hatályon kívül helyezett a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Nektv.) szabályozásától eltérően a **zárt** ülésre vonatkozó rendelkezéseket is pontosította és módosította az Nj.tv. 91.§ (2)-(6) bekezdése, amelyek szerint:

„ (2) A testület **zárt ülést tart** a következő ügyekben:

- a) összeférhetetlenségi,
- b)
- c) kitüntetési ügy tárgyalásakor,
- d) vagyonnyilatkozati eljárás és
- e) fegyelmi büntetés kiszabása során.

(3) A testület **zárt ülést tarthat** az érintett kezdeményezése alapján

- a) választás,
- b) kinevezés,
- c) felmentés,
- d) vezetői megbízás, megbízás visszavonása,
- e) fegyelmi eljárás megindítása,
- f) állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor.

(4) A testület **zárt ülést rendelhet el**, ha a nyilvános tárgyalás üzleti érdeket sértene.

(5) A testület **zárt ülést tart**, ha az e törvényben meghatározott eseteken túl törvény az ügyet érintően a nyilvánosságot kizárja.

(6) A zárt ülésen a nemzetiségi önkormányzat tagjai, települési szint esetén a 80. § szerinti megállapodásban megjelölt személy (jegyző vagy megbízottja), az országos szint esetén országos nemzetiségi önkormányzati hivatal vezetője, továbbá meghívása esetén az érintett és a szakértő vesz részt. Az érintett meghívását törvény kötelezővé teheti.”

A fent idézett rendelkezésekből látható, hogy a zárt ülések szabályozása részben megváltozott. A korábbi jogszabályi előírások értelmében az Nj.tv.91.§ (3) bekezdésében meghatározott tárgykörökben alapvetően zárt ülés keretében kellett az adott napirendi pontot megtárgyalni és döntést hozni, s csak akkor lehetett nyilvános ülést tartani, ha az érintett ahhoz kifejezetten hozzájárult.

A jelenleg hatályos jogszabályi rendelkezések szerint a hivatkozott tárgykörökben akkor szükséges a zárt ülés tartása, ha azt az érintett kezdeményezi. Az érintett nyilatkozatát az ülés előtt írásban, vagy ha az ülésen jelen van, akkor jegyzőkönyvben rögzítetten kell megkérni, illetve meghívó megküldésével egyidejűleg tájékoztatni szükséges erről a lehetőségről.

D) A nemzetiségi képviselői mandátum megszűnése esetén követendő eljárás

A nemzetiségi önkormányzatok képviselői mandátumának megszűnése kapcsán az Nj.tv. 102. §-a határozathozatali kötelezettséget állapít meg a képviselő-testület számára a következő esetekben:

- a képviselői összeférhetetlenség kimondása,
- a képviselő lemond a mandátumáról,
- illetve ha a nemzetiségi önkormányzati képviselő annak az ülésnek az időpontjától számítva, amelyről első ízben távol maradt, egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület ülésén.

A képviselő lemondásának formai követelményeit az Nj.tv.102.§ -a rögzíti.

„(3) A képviselő a képviselő-testület, közgyűlés **ülésén jelentheti be lemondását**. A lemondást és a megbízatás megszűnésének időpontját az ülés **jegyzőkönyvében rögzíteni kell**.

(4) A képviselő lemondhat a képviselő-testülethez, közgyűléshez **írásbeli nyilatkozatával is**, melyet a képviselő-testület, közgyűlés **elnökének ad át vagy juttat el**. Az írásbeli nyilatkozatot a képviselő-testület, közgyűlés **következő ülésén ismertetni kell**.

(5) **A lemondás nem vonható vissza.**

(6) **A képviselő megbízatása megszűnik:**

a) a képviselő által **meghatározott, a lemondást követő egy hónapon belüli időpontban**, ennek **hiányában**

b) a lemondás **bejelentésének** vagy az **írásbeli nyilatkozat átvételének napján**.

Mindhárom fenti esetben az Nj.tv. 102. § (2) bekezdése eljárási szabályként kimondja, hogy a képviselő-testület határozatban állapítja meg a képviselői megbízatás megszűnését. **Határozatát a döntéshozatalt követő munkanapon megküldi**

- a) az érintett képviselőnek,
- b) a választási bizottságnak és
- c) a **fővárosi** és megyei kormányhivatalnak.

A testület által hozott határozatnak tartalmaznia kell a jogorvoslatra történő tájékoztatást is, az összeférhetetlenség kimondása esetén, valamint, ha a képviselő az Nj.tv.-ben meghatározottak szerint egy éven át nem vesz részt a képviselő-testület ülésein és határozattal kimondják a képviselői mandátum megszűnését. Az Nj.tv. a jogorvoslatra nem tér ki, viszont a 153.§ (1) bekezdése utaló szabályt tartalmaz, amely szerint:

„153. § (1) Ahol e törvény eltérően nem rendelkezik, a nemzetiségi önkormányzatokra és az átalakult nemzetiségi önkormányzatokra alkalmazni kell a helyi önkormányzatokra, és a helyi önkormányzati társulásokra vonatkozó jogszabályokat, az adósságrendezésre vonatkozó rendelkezések kivételével.”

Az előbbi utaló szabály miatt alkalmazni kell a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 10.§ (1)-(2) bekezdéseit, amelyek kimondják a jogorvoslattal, valamint a törvényszék eljárásával kapcsolatban a következőket:

„10. § (1) Az érintett önkormányzati képviselő az összeférhetetlenségét megállapító, illetőleg a megbízatása megszűnését a 2. § e) pontja alapján kimondó képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti - jogszabálysértésre hivatkozással - a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a törvényszéktől.

(2) A bíróság a kérelemről - annak beérkezésétől számított harminc napon belül - nemperes eljárásban, három hivatásos bíróból álló tanácsban határoz. A bíróság az érintett önkormányzati képviselőt, a polgármestert vagy a keresettel megtámadott határozatot hozó képviselő-testület képviselőjét, illetőleg a kereset előterjesztőjét meghallgathatja. A bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak, felülvizsgálatnak helye nincs.”

A képviselő-testület üléséről jegyzőkönyvi kivonatot kell készíteni, ami a meghozott határozatot tartalmazza és a jogorvoslati lehetőséget is ismerteti, vagyis, hogy a képviselő-testületi határozat felülvizsgálatát kérheti a képviselő - jogszabálysértésre hivatkozással - a határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a Fővárosi Törvényszéktől (1055 Budapest, Markó u. 27. (1363 Budapest, PF. 16.)).

5. A helyi önkormányzatok feladatai a nemzetiségi önkormányzatok működésével kapcsolatban:

A helyi önkormányzatok és helyi nemzetiségi önkormányzatok együttműködését a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeinek biztosításával kapcsolatban az Nj.tv. 80.§-a az eddigiekhez képest pontosabban és részletesebben rögzíti, e szerint:

„80. § (1) A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról. Az önkormányzati működés feltételei és az ezzel kapcsolatos végrehajtási feladatok:

- a) a helyi nemzetiségi önkormányzat részére havonta igény szerint, de **legalább tizenhat órában**, az önkormányzati feladat ellátásához szükséges **tárgyi, technikai eszközökkel felszerelt helyiség**

ingyenes használata, a helyiséghez, továbbá a helyiség infrastruktúrájához kapcsolódó rezsiköltségek és fenntartási költségek viselése;

b) az önkormányzat működéséhez (a testületi, tisztségviselői, képviselői feladatok ellátásához) szükséges **tárgyi és személyi feltételek biztosítása**;

c) a testületi ülések **előkészítése** (meghívók, előterjesztések, hivatalos levelezés előkészítése, postázása, a testületi ülések jegyzőkönyveinek elkészítése, postázása);

d) a testületi döntések és a tisztségviselők döntéseinek előkészítése, a testületi és tisztségviselői döntéshozatalhoz kapcsolódó nyilvántartási, sokszorosítási, postázási feladatok ellátása;

e) a nemzetiségi önkormányzat működésével, **gazdálkodásával** kapcsolatos nyilvántartási, iratkezelési feladatok ellátása; és

f) az a)-e) pontokban meghatározott feladatellátáshoz kapcsolódó **költségeknek** - a testületi tagok és tisztségviselők telefonhasználata költségei kivételével - a viselése.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kötelezettségének teljesítése érdekében a helyi önkormányzat **harminc napon belül** biztosítja a rendeltetészerű helyiséghasználatot, valamint a helyiséghasználatra, a további feltételek biztosítására és a feladatok ellátására vonatkozóan **megállapodást köt** a helyi nemzetiségi önkormányzattal. A megállapodást minden év január 31. napjáig, általános vagy időközi választás esetén az alakuló ülést követő harminc napon belül felül kell vizsgálni. **A helyi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában rögzíti a megállapodás szerinti működési feltételeket, a megállapodás megkötését, módosítását követő harminc napon belül.**

(3) A (2) bekezdés szerinti megállapodásban **rögzíteni kell**

a) a helyi önkormányzat és a helyi nemzetiségi önkormányzat **költségvetésének** előkészítésével és megalkotásával, valamint a költségvetéssel összefüggő adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésével, továbbá a helyi nemzetiségi önkormányzat **önálló fizetési számla nyitásával, törzskönyvi nyilvántartásba vételével és adószám igénylésével kapcsolatos határidőket** és együttműködési kötelezettségeket, a felelősök konkrét kijelölésével,

b) a helyi nemzetiségi önkormányzat **kötelezettségvállalásaival** kapcsolatosan a helyi önkormányzatot terhelő **ellenjegyzési, érvényesítési, utalványozási, szakmai teljesítésigazolási feladatokat**, továbbá a felelősök konkrét kijelölését,

c) a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelezettségvállalásának a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott szabályait, különösen az **összeférhetlenségi, nyilvántartási kötelezettségeket**,

d) a helyi nemzetiségi önkormányzat működési feltételeinek és gazdálkodásának eljárási és dokumentációs részletszabályaival, valamint az ezeket végző személyek kijelölésének rendjével, és az adatszolgáltatási feladatok teljesítésével kapcsolatos előírásokat, feltételeket.

(4) A helyi önkormányzat és a helyi nemzetiségi önkormányzat megállapodásban rögzíteni kell, hogy a jegyző vagy annak - a jegyzővel azonos képesítési előírásoknak megfelelő - megbízottja a helyi önkormányzat megbízásából és képviselőként részt vesz a nemzetiségi önkormányzat testületi ülésein és jelzi, amennyiben törvénysértést észlel.

(5) Önkormányzati működésen értendő a testületi üléseken és a közmeghallgatáson túl, a bizottságok működése, a tisztségviselői és képviselői megbízatás ellátása, valamint a kötelező önkormányzati feladatok ellátását szolgáló rendezvények megtartása is."

Felhívom a figyelmet arra, hogy az Nj.tv. hivatkozott rendelkezései szerinti **együttműködési megállapodásokat 2012. június 1-ig** a kerületi és kerületi nemzetiségi, valamint a fővárosi és a fővárosi területi nemzetiségi önkormányzatoknak meg kell kötniük.

Az együttműködési megállapodás tartalmi elemeire az Nj.tv. fentiekben idézett rendelkezéseit kell alkalmazni. Az együttműködési megállapodás megkötését követő 30 napon belül mind a nemzetiségi önkormányzat, mind a helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatát megfelelően módosítani kell. Az Nj.tv. fenti rendelkezésein túl a helyi önkormányzat több támogatást is nyújthat.

A SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZAT

Az Nj.tv. 113. § a) pontja szerint a nemzetiségi önkormányzat - **át nem ruházható hatáskörében** - dönt szervezeti és működési szabályzatának megalkotásáról vagy felülvizsgálatáról, módosításáról az alakuló ülést követő 3 hónapon belül, továbbá módosítja azt a szükségessé válást követő harminc napon belül.

Az újonnan megalakuló nemzetiségi önkormányzatoknak természetesen új SzMSz-t kell alkotniuk, de a korábban már létező nemzetiségi önkormányzatok kétféle megoldás közül választhatnak; határozattal módosíthatják a korábbi SzMSz-t vagy új SzMSz-t fogadnak el a korábbi egyidejű hatályon kívül helyezésével.

A felülvizsgálat, illetve módosítás során figyelembe kell venni azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek az SzMSz kötelező tartalmát meghatározzák. Vannak továbbá olyan szabályok, amelyeket a törvény szó szerint nem tesz az SzMSz kötelező tartalmi elemévé, azonban vagy a szöveg összefüggések miatt, vagy a törvény által megkívánt cél érdekében indokolt az SzMSz-ben rendelkezni azokról.

Az Nj.tv. 153. § (1) bekezdése értelmében, ahol az Nj.tv. eltérően nem rendelkezik, a nemzetiségi önkormányzatokra alkalmazni kell a helyi önkormányzatokra, és a helyi önkormányzati társulásokra vonatkozó jogszabályokat, az adósságrendezésre vonatkozó rendelkezések kivételével. Ennek megfelelően a nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testületeinek az SzMSz-ben rendelkezniük kell a normatív határozataik közzétételéről.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Jat.), a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet), a Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KR.) és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 32/2010. (XII. 31.) KIM rendelet (a továbbiakban: MR.) 2012. január 1-jétől hatályos megváltozott és a nemzetiségi önkormányzatot is érintő rendelkezései értelmében a nemzetiségi önkormányzat normatív határozatainak, így az SzMSz-ének a megjelölésekor az alábbiakat kell alkalmazni:

Normatív határozat megjelölése a közzététel során:

- **a normatív határozatot hozó szerv teljes megjelölése** (a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete esetén a nemzetiségi önkormányzat megnevezését követően a „képviseelő-testületének” szöveg vagy – közgyűlés esetén – a „közgyűlésének” szöveg),
- a normatív határozat sorszáma arab számmal,
- a „/” jel,
- a normatív határozat közzétételének éve arab számmal,
- zárójelben a normatív határozat közzétételének hónapja római számmal és napja arab számmal,
- „határozata” kifejezés és
- a normatív határozat címét.

Pl.: Budapest Főváros kerület Szerb (Nemzetiségi) Önkormányzat képviselő-testületének 8/2012. (IV. 2.) határozata a Szervezeti és Működési Szabályzat módosításáról.

Változás, hogy a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete normatív határozatának a közzététel során történő megjelölése nem tartalmazza a normatív határozatot hozó szerv megjelölésének a rövidítését.

A jogalkotással és jogszabályszerkesztéssel kapcsolatos hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében az Nj.tv.-ben szabályozottak nem ismételtetők meg az SzMSz-ben, tekintettel arra, hogy normatív határozatról van szó.

A felülvizsgálat, illetve módosítás során figyelembe veendő fontosabb szabályozási tárgykörök a következők:

1. A képviselő-testület hatáskör átruházására vonatkozó szabályai.
2. A nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatainak meghatározása.
3. A rendes és a rendkívüli képviselő-testületi ülések összehívásának rendje.
4. A közmeghallgatással kapcsolatos szabályozás.
5. Eljárási szabályok arra az esetre, ha a képviselő-testület nem határozatképes.
6. Zárt üléssel kapcsolatban csak eljárási szabályok rögzíthetők az SzMSz-ben.
7. Meg kell határozni azoknak a határozatoknak a körét, amelyekben a testület minősített többséggel dönt és az át nem ruházható hatáskörben hozott döntések körét is, az Nj.tv.-ben szabályozottakon túl.
8. Az elnöki és elnökhelyettesi tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatása esetére rendelkezni kell arról, hogy ki jogosult a testület összehívására és vezetésére. A képviselő-testületi ülésre tanácskozási joggal meghívottak rögzítése.
9. Munkaterv, munkaprogram összeállításának szabályai. A képviselő-testületi ülés napirendjének meghatározása a munkaterv, munkaprogram alapján, illetve az ettől való eltérés, a rendkívüli testületi ülések napirendjére vonatkozó szabályozás.
10. Ha a képviselő-testület a képviselője számára biztosítja a napirend előtti felszólalás, képviselői kérdés, interpelláció jogintézményét, akkor ezek szabályait, a válasz elfogadása, el nem fogadása esetén követendő eljárás módját szabályozni kell.
11. Sem az Ötv., sem az Nj.tv. nem mondja ki az előterjesztések kötelező írásbeliségét, de az SzMSz-ben célszerű minimálisra szorítani a szóbeli előterjesztések lehetőségét. Bevált gyakorlat szerint az írásban kiküldött előterjesztéshez az előterjesztő (a napirend előadója) szóbeli kiegészítést, szükség esetén módosításokat is tehet, ezután célszerű - amennyiben az előterjesztő nem a bizottság - az illetékes bizottsági véleményeket ismertetni.
Az előterjesztés és a bizottsági vélemények ismeretében jó, ha a képviselők és a tanácskozási joggal meghívottak kérdéseket tehetnek fel abban az esetben, amikor az előterjesztés nem elég érthető. A kérdésekre adott válaszokkal csökkenteni lehet a tartózkodó, illetve nem szavazó képviselők arányát.
A kérdések és válaszok után lehet a vitát megnyitni. A hozzászólásokat időbelileg és számszerűségében lehet korlátozni, azonban a képviselői jogokat sérti az a gyakorlat, ha az elnök a napirend feletti vitát berekeszti úgy, hogy további képviselői hozzászólást nem engedélyez.
12. A határozathozatal szempontjából igen lényeges a titkos szavazás és a név szerinti szavazás rendjének szabályozása.
13. Célszerű szabályozni az előterjesztéssel, határozati javaslattal kapcsolatos módosító indítványokról történő döntés mechanizmusát, a szavazás összegzésére vonatkozó előírásokat.

14. A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott számú, de évente **legalább négy ülést** tart. A törvény szövegéből egyértelműen kitűnik, hogy az SzMSz-ben meg kell határozni az ülések számát. Célszerű meghatározni havi ütemezését, lehetőség szerint előre - legalább utalásszerűen (pl. minden hónap második szerdája) - az időpontját.
15. A nemzetiségi önkormányzatok bizottságot (bizottságokat) hozhatnak létre. A törvényi szabályozás a bizottságok részére előkészítő és végrehajtást ellenőrző feladatot határoz meg. A bizottságok az önkormányzati szervezet igen fontos részei, működésük a képviselő-testület működéséhez nagyon hasonló, általában a képviselő-testületre vonatkozó szabályok alkalmazásának elrendelése mellett néhány külön szabály megalkotása velük kapcsolatban elkerülhetetlen. A képviselő-testület tehát az SzMSz-ben határozza meg bizottságainak elnevezését, létszámát (3 fő) és azokat az eljárási szabályokat, melyek a képviselő-testületi ülésre vonatkozó szabályoktól eltérnek. A bizottságok feladatkörét és az átruházott hatásköröket már célszerűbb az SzMSz mellékleteként szabályozni. Gyakorlati tapasztalat mutatja, hogy meghatározott célra vagy meghatározott időre szükség lehet külön ideiglenes vagy ad-hoc bizottság létrehozására. Az ezek kialakítására és megválasztására vonatkozó helyi szabályozást is indokolt az SzMSz-ben rögzíteni.
16. A tiszteletdíj és természetbeni juttatás megvonásának szabályait.
17. A helyi önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás szerinti működési feltételeket az Nj.tv. 80.§ alapján.(Javasoljuk mellékletként beépíteni az SzMSz-be az együttműködési megállapodást)
18. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelezettségvállalásának szabályait, különösen az összeférhetetlenségi, nyilvántartási kötelezettségeket (javasoljuk mellékletként szerepeltetni).
19. Az Nj.tv. 95. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít arra is, hogy az SzMSz a törvényi szabályozást kiegészítse a jegyzőkönyvek tartalmi követelményei tekintetében.

A fentiekén túl az országos nemzetiségi önkormányzatok SzMSz-eiben meg kell határozni továbbá:

20. **A hivatala működésére vonatkozó részlet szabályokat.**
21. **Kötelezően szabályozni kell a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget ellenőrző bizottság létrehozását, feladatait.**
22. **Szabályozni kell továbbá az Nj.tv. 141.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján, hogy a leköszönő vagy tisztségéből felfüggesztett elnök melyik elnökhelyettesnek adja át munkakörét.**

TISZTELETDÍJ, KÖLTSÉGTÉRÍTÉS, TERMÉSZETBENI JUTTATÁS

Az Nj.tv. alábbiakban idézett 109.§ (1)-(2) bekezdései, 112. § (1) bekezdése, 153.§ (2) bekezdése a nemzetiségi önkormányzatok képviselői, elnökei, elnökhelyettesei vonatkozásában a tiszteletdíj, költségtérítés, természetbeni juttatás kereteit tartalmazzák:

„109. § (1) A nemzetiségi önkormányzat testülete az elnökének, elnökhelyettesének, tagjának, valamint az általa létrehozott bizottság elnökének és tagjának - a nemzetiségi önkormányzat költségvetése terhére, a nemzetiségi közfeladat-ellátás veszélyeztetése nélkül - tiszteletdíjat, természetbeni juttatást állapíthat meg.

(2) Az országos önkormányzat közgyűlése, amennyiben nem társadalmi megbízatású elnököt, elnökhelyettest vagy elnökhelyetteseket választ, illetményt állapít meg tisztségviselői részére.”

„112. § (1) Az e törvény által nem szabályozott kérdésekben az országos nemzetiségi önkormányzat tisztségviselője, bizottsági tagja és képviselője foglalkoztatási jogviszonyára, munkarendjére, díjazására, juttatására, tiszteletdíjára, költségtérítésére a helyi önkormányzat polgármestere és az önkormányzati képviselő foglalkoztatási jogviszonyára, munkarendjére, díjazására, juttatására, tiszteletdíjára, költségtérítésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.”

„153. § (2) Ahol e törvény eltérően nem rendelkezik, a nemzetiségi önkormányzatok és a nemzetiségi települési önkormányzatok tisztségviselőinek jogállására, tiszteletdíjára, juttatásaira és a költségátalányára a polgármesteri tisztség ellátására vonatkozó törvényi rendelkezések alkalmazandóak.”

A szabályozás kereteiből ki kell emelni azt, hogy csak abban az esetben állapítható meg a költségvetés terhére tiszteletdíj, természetbeni juttatás, ha ez nem veszélyezteti a nemzetiségi közfeladat ellátását.

1. Tiszteletdíj

Nincs lényeges változás a hatályon kívül helyezett Nektv.-hez képest, de szükséges a figyelem felhívás az Nj.tv. 173.§-ára a települési, területi, országos nemzetiségi önkormányzatok tisztségviselőinek és képviselőinek tiszteletdíjak mértékének felső határára.

„(1) A **települési** nemzetiségi önkormányzat testülete az elnökének, elnökhelyettesének, tagjának, valamint az általa létrehozott bizottság elnökének és tagjának - a települési nemzetiségi önkormányzat költségvetése terhére - tiszteletdíjat állapíthat meg, az elnök tiszteletdíja nem lehet magasabb, mint a köztisztviselői illetményalap háromszorososa, elnökhelyettes esetében nem érheti el az elnök részére megállapított összeget.

(2) Bizottság elnöke, tagja esetében a tiszteletdíj nem lehet magasabb a kisebbségi önkormányzat elnöke tiszteletdíjának harminc százalékánál.

(3) A települési nemzetiségi önkormányzati képviselő tiszteletdíja nem lehet magasabb a települési nemzetiségi önkormányzat elnöke tiszteletdíjának huszonöt százalékánál.

(4) Az elnök és az elnökhelyettes tiszteletdíját a települési nemzetiségi önkormányzat képviselőtestülete összességében állapítja meg.

(5) Az elnök tiszteletdíjat, más járandóságot - a költségtérítés kivételével - nem vehet fel a nemzetiségi önkormányzat által létrehozott közalapítványban, közhasznú társaságban végzett tevékenységéért.

(6) A **területi** nemzetiségi önkormányzat testülete által megállapítható tiszteletdíj összege nem lehet magasabb

a) elnök esetében a köztisztviselői illetményalap hatszorosánál,

b) elnökhelyettes esetében nem lehet magasabb az elnök részére megállapított összegnél.

c) bizottság elnöke, tagja esetében a megyei nemzetiségi önkormányzat elnöke tiszteletdíjának harminc százalékánál.

d) képviselő esetében a területi nemzetiségi önkormányzat elnöke tiszteletdíjának huszonöt százalékánál.

(7) Az **országos** önkormányzat közgyűlése által megállapítható illetmény, illetőleg tiszteletdíj összege nem lehet magasabb:

- a) elnök esetében a köztisztviselői illetményalap tízszeresénél,
- b) elnökhelyettes esetében a köztisztviselői illetményalap nyolcszorosánál,
- c) a bizottság elnöke esetében a köztisztviselői illetményalap hatszorosánál,
- d) a bizottság tagja esetében a köztisztviselői illetményalap háromszorosánál,
- e) képviselő esetében a köztisztviselői illetményalap kétszeresénél.”

2. Természetbeni juttatás

Az Nj.tv. 153. § (2) bekezdése szerint a törvényben nem szabályozott kérdésekben a nemzetiségi önkormányzatokra megfelelően alkalmazni kell a helyi önkormányzatokra, helyi önkormányzati képviselőkre, polgármesterekre és helyi önkormányzati társulásokra vonatkozó jogszabályokat. Az Ötv. 20. § (2) bekezdése a tiszteletdíj megállapítása mellett lehetőséget ad a törvényi keretek között természetbeni juttatás megállapítására. A törvényi kereteket a Ptv. 16. §-a határozza meg.

A képviselő-testület a képviselőt és a bizottság nem képviselő-testületi tagját a következő természetbeni juttatásban részesítheti:

- a) az önkormányzat közigazgatási területén a tömegközlekedési eszközök igénybevételére jogosító utazási bérlet, amelynek **pénzbeli kifizetésére 2006. október 1-jétől nincs lehetőség**
- b) önkormányzati intézmény által nyújtott szolgáltatás kedvezményes vagy térítésmentes igénybevétele, a közüzemi szolgáltatások kivételével,
- c) a képviselői tevékenységet segítő közlöny, kiadvány, szakfolyóirat előfizetése.

A nemzetiségi önkormányzat határozatában a képviselői tiszteletdíjat csökkentheti és a természetbeni juttatást megvonhatja.

A Ptv. 17. § (2) bekezdése a csökkentés és megvonás kereteit az alábbiak szerint állapítja meg: a képviselő-testület a kötelezettségeit megszegő képviselő megállapított tiszteletdíját legfeljebb 25%-kal, maximum 12 havi időtartamra csökkentheti, illetőleg természetbeni juttatását ugyanilyen időtartamra megvonhatja. Ismételt kötelezettségszegés esetén a csökkentés, illetve a megvonás újra megállapítható.

A képviselő-testület tehát a fenti keretek között jogosult (de nem köteles) szabályozni a tiszteletdíj csökkentésére és a természetbeni juttatás megvonására vonatkozó részletes szabályokat, e körben az alábbi kérdések rendezése mindenképpen javasolható.

1. A képviselői kötelezettségszegés esetei (pl. meghatározott számú testületi ülés elmulasztása, a képviselő-testület által meghatározott feladat el nem végzése, a képviselő-testület megbízás nélküli képviselete stb.). A kötelezettségszegések meghatározása azonban nem lehet túlságosan elvont, absztrakt, mivel az sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét, és jogalkalmazói visszaélésre adhat okot.
2. A tiszteletdíj csökkentése mértékének meghatározása, akár az egyes kötelezettségszegés tekintetében differenciálva, amely azonban nem haladhatja meg a 25 %-os mértéket.
3. A csökkentés, elvonás időtartamának meghatározása, legfeljebb 12 hónapra.
4. Lehetőség van az ismételt kötelezettségszegésre való tekintettel az első kötelezettségszegés enyhébb fokú szankcionálására, és csak a többszöri kötelezettségszegés esetén élni a jogszabályban megállapított csökkentési, megvonási lehetőséggel.
5. Eljárási kérdések rendezésére is van e körben lehetőség, ki indítványozhat, milyen formában, előzetes bizottsági döntés szükséges-e stb.

3. Költségtérítés

A Ptv. 18. §-ának megfelelő alkalmazásával a nemzetiségi önkormányzat tagjai költségtérítésre jogosultak.

Az elnöknek az elnöki tisztsége ellátásával összefüggő, a képviselőnek a képviselő-testület **képviselében vagy megbízásából végzett tevékenységével összefüggő, általa előlegezett, számlával igazolt, szükséges költségét meg kell téríteni.** A képviselői költségek kifizetését az elnök engedélyezi.

Az elnököt és elnökhelyettest - választásuk szerint - költségátalány illetheti meg. A költségátalány mértéke - a képviselő-testület döntése alapján - az elnök tiszteletdíja 20-30 %-ának megfelelő összeg. Az elnökhelyettes esetében a költségátalány mértéke a tiszteletdíja 10-20 %-ának megfelelő összeg. Amennyiben az elnök kéri a költségátalány megállapítását, annak mértékéről a képviselő-testület a következő ülésén köteles határozni. Ha a képviselő-testület bármely okból nem hoz határozatot, az elnököt a képviselő-testület ülésének napjától a határozat meghozataláig a költségátalány meghatározott minimális összege (20 % és 10 %) illeti meg.

Nincs azonban lehetőség arra, hogy a képviselői munka kapcsán felmerült költségek megtérítésére a képviselőknek havonta rendszeresen kifizetendő, fix összegű átalányt állapítson meg a testület, továbbá arra sem, hogy a költségtérítést kötelezettségszegésre hivatkozással megvonja, illetve korlátozza.

NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK GAZDÁLKODÁSA

Az Nj.tv. VII. fejezete tartalmazza a nemzetiségi önkormányzat gazdálkodásának alapvető szabályait, így a vagyonának, bevételeinek meghatározásait is.

A nemzetiségi önkormányzatok számára a gazdálkodással összefüggően az Áht.-ben és a végrehajtási rendeletekben előírt határidők, amelyek értelemszerűen kötelezően betartandók az alábbiakat tartalmazzák:

- Költségvetési koncepció: a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testületének az elnök november 30-ig nyújtja be a koncepciót, illetve a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében december 15-ig.

- Költségvetési határozattervezetet az elnök nyújtja be a képviselő-testületnek a központi költségvetésről szóló törvény kihirdetését követő negyvenötödik napig. A költségvetési határozat elfogadása előtt az adósságot keletkeztető ügyletekből eredő fizetési kötelezettségek összegének határozattal való elfogadása a költségvetési évet követő három évre várhatóan.

- Beszámoló a féléves gazdálkodásról: a képviselő-testület elé terjesztés határideje szeptember 15.

- A zárszámadást a költségvetési évet követő 4 hónapon belül kell a képviselő-testület elé terjeszteni.

A költségvetést érintően kell megemlíteni, hogy 2012. március 7-én hatályba lépett **a nemzetiségi célú előirányzatokból nyújtott támogatások feltételrendszeréről és elszámolásának rendjéről szóló 28/2012. (III. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)**, amely a nemzetiségi önkormányzatok általános működési és feladatalapú támogatásának rendszerét szabályozza, a korábbi években megszokott szabályozáshoz hasonlóan.

A **feladatalapú támogatásra** az a **települési és területi nemzetiségi önkormányzat** jogosult, amelynek a 2. § (3) bekezdése szerinti rendben megküldött, a 2. § (2) bekezdés c) pontja szerinti

időszakban megtartott **négy képviselő-testületi szülő jegyzőkönyve a Támogatóhoz a támogatási év április 15. napjáig megérkezik.** Amennyiben a települési és a területi nemzetiségi önkormányzat a közmeghallgatást nem ezen négy testületi ülés egyikén tartotta, akkor a közmeghallgatásról készült külön jegyzőkönyvet is meg kell küldeni a Támogató részére.

A 2012. január 1-jén hatályba lépett új Áht. és végrehajtási rendelete a nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának szabályait is megváltoztatta, ezek közül az alábbiakra hívom fel a figyelmet:

2012. évben az ellenjegyzés szabályai változtak. Minden gazdasági szervezettel rendelkező költségvetési szervnél a gazdasági vezető az ellenjegyző, vagy az általa írásban kijelölt (a költségvetési szerv alkalmazásában álló) személy, amennyiben a költségvetési szerv kiadási előirányzata terhére történik a kötelezettségvállalás (Ávr. 55. § (2) bekezdés a) pont).

Az Ávr. 55. § (2) bekezdés f)-g) pontjai a helyi önkormányzat, továbbá a helyi nemzetiségi önkormányzat előirányzatait érintő kötelezettségvállalások esetén kizárólag a gazdasági vezetőt nevesítik ellenjegyzőként. Az Ávr. nem ad lehetőséget arra, hogy a gazdasági vezető mást jelöljön ki ellenjegyzőként e kötelezettségvállalásoknál. A megoldási lehetőség abban lehet, hogy az Ávr. 54. § (2) bekezdésében foglaltakat alkalmazva, a gazdasági vezető úgymond szakértőként veszi igénybe a dolgozóját (dolgozóit), aki elvégzi az Ávr. 54. § (1) bekezdés szerinti feladatokat, de a tényleges ellenjegyzési (aláírási) jogkör nála marad.

Az Áht. 26. § (1) bekezdése és az Ávr. 29.§ (1) bekezdése alapján elkülönül a helyi önkormányzat költségvetésétől a helyi nemzetiségi (települési és területi) önkormányzat költségvetése. Ebből következik, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzat bevételi és kiadási előirányzatai tartalmazzák a helyi nemzetiségi önkormányzat nevében végzett tevékenységgel, működésével, tagjainak díjazásával kapcsolatos bevételeket és kiadásokat.

Ebből a szempontból lényeges, hogy 2012-től külön elemi költségvetés készül a nemzetiségi önkormányzat és az általa irányított költségvetési szerv részére is. Ennek következménye, hogy a nemzetiségi önkormányzat, valamint az általa irányított költségvetési szerv is gazdálkodásáról önálló könyvvezetést végez és önálló beszámolót készít.

A költségvetéssel, gazdálkodással kapcsolatban felhívom a figyelmet arra is, hogy az Áht. 29. § (3) bekezdése értelmében a **költségvetés elfogadása előtt külön határozatban** kell megállapítani a **Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvénnyel** (a továbbiakban: Stabilitási tv.) összefüggésben a saját bevételeknek és az adósságot keletkeztető ügyletekből eredő kötelezettségnek a költségvetési évet követő három évre várható összegét.

A saját bevételek körét e tekintetben **az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló 353/2011. (XII.30.) Kormányrendelet** 2. § (1) bekezdése tartalmazza, míg az adósságot keletkeztető ügyleteket a Stabilitási tv. 3. § (1) bekezdése sorolja fel.

A nemzetiségi önkormányzatok adósságot keletkeztető ügyletei kormányzati engedélyezésének szabályait is ez előbbiekben hivatkozott jogszabályok tartalmazzák, így azt is, hogy az ilyen ügyletek engedélyezése iránti kérelmet (amelyet megelőz egy adatszolgáltatási kötelezettség legkésőbb március 15-i határidővel) elektronikus úton kell benyújtani a Magyar Államkincstár azon területi igazgatóságához, amely területén a nemzetiségi önkormányzat székhelye van.

A kormányhivatal az igazgatóság által részére továbbított kérelmet vizsgálja abból a szempontból, hogy az ügyletet alátámasztó dokumentumok megfelelnek-e a jogszabályokban előírtaknak, és az ügylet az önkormányzat törvényben meghatározott feladatának ellátásához szükséges kapacitás létrehozását eredményezi-e.

A Kormány hozzájárulása nélkül lehetséges **„országos nemzetiségi önkormányzat esetében a 20 millió forintot, egyéb önkormányzat esetében pedig a 10 millió forintot meg nem haladó fejlesztési célú adósságot keletkeztető ügylet megkötése”,** és az ugyanazon fejlesztési cél megvalósítását szolgáló fejlesztéshez kapcsolódó ügyletek értékét egybe kell számítani.

A helyi nemzetiségi önkormányzatoknak az Áht. 84.§ (1)-(2) bekezdése alapján a székhelye szerinti helyi önkormányzat által választott számlavezetőnél (banknál) önálló fizetési számlát kell nyitni.

Ha a helyi nemzetiségi önkormányzat nem rendelkezik adószámmal, részére adószámot kell kérni a Magyar Államkincstár útján az állami adóhatóságtól.

Ki kell emelni az országos nemzetiségi önkormányzatok esetében az Nj.tv. 135. §-ának az alábbiakban idézett, a pénzügyi bizottság feladataira vonatkozó rendelkezéseket:

*„135. § Az országos önkormányzat **pénzügyi bizottságának feladata** az országos önkormányzatnál és költségvetési szerveinél különösen: az éves költségvetési tervezetnek, a féléves és éves beszámoló tervezetének véleményezése, a pénzügyi folyamatok figyelemmel kísérése és értékelése, a pénzügyi döntések (különösen hitelfelvelelek) megalapozottságának vizsgálata, a pénzügyi jogszabályok és belső szabályzatok hatályosulásának vizsgálata. A bizottság a vizsgálatának megállapításait haladéktalanul megküldi a képviselő-testületnek, közgyűlésnek. A képviselő-testület, közgyűlés a jelentésről soron kívül dönt. A döntés elmaradásáról, továbbá ha a képviselő-testület, közgyűlés a bizottság vizsgálati megállapításaival nem ért egyet, illetve a szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a bizottság tájékoztatja a fővárosi és megyei kormányhivatalt és az Állami Számvevőszéket.”*

A fentiekből következik, hogy a pénzügyi bizottságnak az **országos nemzetiségi önkormányzat költségvetését** érintő minden döntést a közgyűlés **tervezett ülése előtt meg kell tárgyalnia.**

A nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával, így elsősorban az általa nyújtott támogatásokkal összefüggésben a gyakorlatban mutatkozó problémák jövőbeni elkerülése és a helyes gyakorlat kialakítása érdekében az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet:

A **civil szervezeteknek nyújtott támogatásokkal** összefüggésben alkalmazni szükséges a közpénzekből nyújtott **támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény** rendelkezéseit is, mivel a törvény 1.§ a) pontja értelmében hatálya kiterjed az államháztartás alrendszerére, így a nemzetiségi önkormányzatokra is, ennek értelmében figyelemmel kell lenni a támogatások odaítélésekor ennek szabályaira is. A törvény 2.§ (2) - (3) bekezdésének alábbiakban idézett rendelkezéseit is alkalmazni kell :

„(2) E törvény pályázatokra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni a nem pályázati úton odaítélt támogatásokra is azzal, hogy ahol e törvény

a) pályázatot említ, ott a támogatás odaítélésére irányuló kérelmet,

b) pályázati eljárást említ, ott a támogatási döntés előkészítésének és meghozatalának folyamatát kell érteni.

(3) A nem pályázati úton odaítélt támogatásból nem részesülhet az, aki - ha a támogatási döntést pályázati eljárásban hozták - a pályázati eljárásban nem vehetne részt pályázóként.”

Az idézetekből következik, hogy a civil szervezeteknek nyújtott támogatásokkal összefüggésben hozott döntéseket oly módon kell meghozni, hogy a pályázatok és odaítélt támogatások során egyértelműen **nyomon követhető legyen, mely szervezetek, milyen feltételekkel és elszámolási kötelezettségekkel kaptak támogatást** és ennek megfelelő tartalmú **támogatási szerződés(eket) kell megkötni.**

Az Nj.tv. 114.§ (2) bekezdését szerint:

„(2) A tulajdonost megillető jogosultságokról a nemzetiségi önkormányzat testülete át nem ruházható hatáskörében minősített többséggel határoz.”

A fent idézett törvényi rendelkezések értelmében az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás során a képviselő-testület rendelkezik döntési jogosultsággal, amely nem ruházható át, így bármely szerződés megkötése esetén a szerződés tartalmáról és megkötéséről a képviselő-testület jogosult dönteni az elnök jogosítványai csak végrehajtó jellegűek lehetnek, amelynek során kötve van a képviselő-testület döntésé(i)hez. Ennek során fokozott figyelmet kell fordítani a tulajdonosi jogok gyakorlásához kapcsolódó előterjesztések készítésére és a határozati javaslatok megfogalmazására.

Tehát nem felel meg a hatályos jogszabályoknak az olyan testületi döntés, amely utólagosan hagy jóvá pl.:egy alapítványi támogatást, mivel az Ötv. 10. § (1) bekezdés d) pontja kimondja, hogy a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik a közösségi célú alapítvány és alapítványi forrás átvétele és átadása, tehát e jogkör az elnökre nem ruházható át, vagyis az elnök nem dönthet alapítványok támogatásáról.

A nemzetiségi önkormányzatoknak a költségvetésükből nyújtott támogatásokkal kapcsolatos döntéseik előkészítése során a fentiekén túl figyelemmel kell lenni, az Európai Unió működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 107. cikk (1) bekezdésének rendelkezéseire is - az Európai Közösséget létrehozó Szerződés korábbi 87. cikke -, amely főszabályként megtilt minden olyan támogatást, amely a hatálya alá tartozik, annak érdekében, hogy a belső piacon a versenytorzítás lehetőségét csökkentse.

Az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerint:

„Ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”

Az EUMSZ fenti rendelkezése értelmében egy támogatás akkor minősül **állami támogatásnak**, ha a következő **feltételek mindegyike teljesül:**

- **állami forrásból származik,**
- **előnyt jelent az érintett vállalat részére és bizonyos vállalatot vagy ágazatot előnyben részesít (szelektív),**
- **torzítja a versenyt, vagy annak torzításával fenyeget,**
- **valamint befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.**

E tárgykörben az „*állam*” megfogalmazás tágan értelmezendő, hiszen nemcsak a központi hatóság, illetve intézmény által nyújtott támogatás tartozik ide, hanem az állam bármely helyi szerve, például az országos nemzetiségi **önkormányzat által nyújtott támogatás is.**

Az állami támogatásokra vonatkozó uniós szabályokat minden tagállam hatósága, így a központi kormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzatok is kötelesek alkalmazni.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Támogatásokat Vizsgáló Iroda (a továbbiakban: TVI), mint az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzéséért felelős központi szerv annak biztosítására törekszik, hogy sem jogellenes (be nem jelentett), sem tiltott (az uniós szabályokkal nem összeegyeztethető) állami támogatás nyújtására ne kerüljön sor.

Az állami támogatásokra vonatkozó hazai eljárás szabályait **az európai uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről szóló 37/2011. (III. 22.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: kormányrendelet) határozza meg.

A kormányrendelet a TVI eljárási cselekményeit, a támogatást nyújtók bejelentési kötelezettségeit, illetve a támogatást nyújtókat és a TVI-t kötelező eljárási határidőket szabályozza. **A TVI felé való kötelező bejelentés valamennyi támogatási tervezet** (jogsabály, pályázati felhívás, egyedi támogatás) **tekintetében fennáll.**

Az uniós értelemben vett állami támogatások támogatást nyújtó általi TVI felé történő bejelentése - abban az esetben is, amennyiben a támogatást nyújtó nem tudja egyértelműen megállapítani, hogy uniós értelemben vett állami támogatásnak minősül-e az adott intézkedés - a kormányrendelet 7. §-a értelmében minden esetben előzetesen, azaz a támogatás odaítélése előtt szükséges.

Mindezekre figyelemmel, **a támogatási szabályok betartása, illetve betartatása a támogatást nyújtó feladata és felelőssége.** Egy esetleges Európai Bizottság általi ellenőrzés során igazolni kell az uniós állami támogatási szabályoknak való megfelelést. Amennyiben ezt a támogatást nyújtó nem tudja kétséget kizáróan bizonyítani, az Európai Bizottság a támogatást az uniós szabályokkal összeegyeztethetetlennek minősítheti, és a támogatás visszafizetését rendelheti el.

AZ ORSZÁGOS NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK HIVATALA

Az országos nemzetiségi önkormányzatok hivatalai kapcsán csak néhány változásra hívom fel a figyelmet. Fontos változás volt a hivatalvezető képesítési előírások vonatkozásában, hogy a 2012. január 1-jétől hatályos az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 7.§ (4) bekezdése az alábbiakat állapítja meg:

„(4) Az országos nemzetiségi önkormányzat hivatala vezetőjének igazgatásszervezői vagy állam- és jogtudományi doktori képesítéssel, okleveles közgazdász képesítéssel, vagy okleveles közigazgatási menedzser szakképesítéssel, a pénzügyi források és a vagyon mértékének megfelelő vezetési-szervezési és pénzügyi-gazdasági ismeretekkel, szakmai és vezetői gyakorlattal rendelkező, pályázati úton kiválasztott természetes személy nevezhető ki.”

A képesítési előírásokat tartalmazó Korm. rendelet szabályaiból következik, hogy 2012. január 1-jét követően kinevezett országos nemzetiségi önkormányzat hivatalvezetőjének megfelelő képesítéssel, szakmai és vezetői gyakorlattal rendelkező pályázati úton kiválasztott, a közgyűlés által határozatlan időre kinevezett természetes személyt lehet megbízni. Ezzel összefüggésben jogsabálysértő, ha az országos nemzetiségi önkormányzat nem a fenti szabálynak megfelelő hivatalvezetőt nevez ki vagy hosszabb időn át nem ír ki pályázatot a hivatalvezetői állásra.

Továbbá nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a Nj.tv. 159. § (4) bekezdése értelmében a **hivatal dolgozóinak**, - így a **hivatalvezetőnek** is - **a fennálló jogviszonyát a 2014. évi általános nemzetiségi önkormányzati választásokat követően felül kell vizsgálni** és e törvény rendelkezései szerint át kell alakítani, ezzel összefüggésben alkalmazni kell a 2012. március 1-jén hatályba lépett a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseit is a megfelelő módon.

Zárszó

A Kormányhivatal az útmutatóját a nemzetiségi önkormányzatok jogszerű működésének elősegítése és a helyes gyakorlat kialakítása érdekében bocsátja rendelkezésre, amely kapcsán a Kormányhivatal munkatársai a munkájuk során jelentkező problémák megoldásához – az Mhótv. 132. § (1) bekezdés k) pontjában kapott felhatalmazás alapján, szakmai segítségnyújtás keretében, továbbra is készséggel állnak rendelkezésére.

1. sz. melléklet**JEGYZŐKÖNYV**

Készült a Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testületének év hó napján tartott ülésén a az Önkormányzat hivatalos helyiségében/irodájában (Budapest, pontos cím) megtartott nyílt (zárt) , rendes (rendkívüli, alakuló, közmeghallgatás) ülésén.

Jelen vannak : Elnök neve
 : Elnökhelyettes neve
 : Képviselő 1
 : Képviselő 2
 :

Tanácskozási joggal jelen vannak: Jegyző (vagy megbízottja)

Távolt maradtak :
 Meghívottak :

Elnök:

Köszönti a megjelenteket.

Megállapítja, hogy az ülés határozatképes.

Szavazásra teszi fel az alábbi határozati javaslatot:

A Nemzetiségi Önkormányzat személyét elfogadja a Nemzetiségi Önkormányzat - i ülése jegyzőkönyv hitelesítőjének.

Megállapítja, hogy a jelenlévő képviselő igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

hat.sorszama /év (hónap, nap) határozata

A Nemzetiségi Önkormányzat személyét elfogadja a Nemzetiségi Önkormányzat - i ülése jegyzőkönyv hitelesítőjének.

Elnök: szavazásra teszi fel a napirendi pontokat (az alábbi napirendi pontok csupán példaként szerepelnek):

- 1.) Az elnök tájékoztatója az elmúlt időszak eseményeiről
- 2.) A Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló sz. határozat módosítása
- 3.) A Kormányhivatal sz. törvényességi felhívásának megtárgyalása
- 4.) . Nemzetiségi Fesztivál megrendezése
- 5.) Egyebek

Megállapítja, hogy a jelenlévőképviselőigen,nem, tartózkodás szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

hat. sorszama /év (hónap, nap)határozata

A Nemzetiségi Önkormányzat a-i ülésének napirendi pontjait az alábbiak szerint fogadja el:

- 1.) Az elnök tájékoztatója az elmúlt időszak eseményeiről
- 2.) A Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló sz.határozat módosítása
- 3.) A Kormányhivatal sz. törvényességi felhívásának megtárgyalása
- 4.) Nemzetiségi Fesztivál megrendezése
- 5.) Egyebek

1.) Az elnök tájékoztatója az elmúlt időszak eseményeiről (szóbeli előterjesztés).

Hozzászólások:

2.) A Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló sz. határozat módosítása.

Előterjesztő: Elnök

Hozzászólások, módosító javaslatok

Elnök: Ennek megfelelően felteszem szavazásra az előterjesztésben szereplő javaslatot, miszerintNemzetiségi Önkormányzat módosítja SZMSZ-ről szóló határozatát az alábbiak szerint:
(Előterjesztés alapján)

Megállapítja, hogy a jelenlévő képviselő igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a javaslatot.

hat.sorszama/év (hónap, nap)határozata

**A Nemzetiségi Önkormányzat módosítja a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló határozatát az alábbiak szerint:
(pontosan rögzíteni a módosítás szövegét vagy utalni az előterjesztés mellékletében foglaltakra)**

3.) A Kormányhivatal sz. törvényességi felhívásának megtárgyalása.

Előterjesztő: Elnök.

Hozzászólások:

Elnök: Felteszi szavazásra azt a javaslatot, miszerint:

A Nemzetiségi Önkormányzat elfogadja a Kormányhivatal felhívását, hatályon kívül helyezi a sz. határozatát (vagy módosítja az alábbiak szerint.....sz. határozatát:...)

A szavazást követően az Elnök megállapítja, hogy a jelenlévő képviselő igen....nem szavazattal, tartózkodással, a testület elfogadta a javaslatot.

hat.sorszama/év (hónap, nap)határozata

A Nemzetiségi Önkormányzat elfogadja a Kormányhivatal felhívását, hatályon kívül helyezi a sz. határozatát (vagy módosítja az alábbiak szerint.....sz. határozatát:...)

4.) Nemzetiségi Fesztivál megrendezése (szóbeli előterjesztés)

Előterjesztő: Képviselő 2,

Képviselők: hozzászólások, javaslatok.

A konszenzus kialakulása után az Elnök felteszi szavazásra a javaslatokat.

A Nemzetiségi Önkormányzat úgy dönt, hogy a minden évben megrendezendő Nemzetiségi Fesztivál megrendezésére,- Ft-ot fordít a 2012. évi költségvetésben meghatározott dologi kiadások terhére.

hat.sorszama/év (hónap, nap)..... határozata

A Nemzetiségi Önkormányzat úgy dönt, hogy a minden évben megrendezendő Nemzetiségi Fesztivál megrendezésére,- Ft-ot fordít a 2012. évi költségvetésben meghatározott dologi kiadások terhére.

5.) Egyebek

Tájékoztató, javaslatok, hozzászólások.

Elnök: megköszöni a munkát és az ülést bezárja.

Elnök
aláírása

Jegyzőkönyv-hitelesítő
aláírása

p e c s é t

Megjegyzés:

Felhívom a figyelmet arra, hogy a Nj.tv. 95.§ (2) bekezdés alapján a jegyzőkönyv részét képezi a jelenléte igazoló jelenléti ív, továbbá a határozati javaslatokhoz kapcsolódó előterjesztési anyag is.

A jegyzőkönyv közokiratnak minősül!

2. sz. melléklet**A nemzetiségi önkormányzatok 2012. évi feladatai és határidői****2012. január**

1. Névváltoztatás, ha szükséges (kisebbségi elnevezés módosítása nemzetiségre) és átvezetés kérése a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásában
2. Adószám kérése, ha ezzel nem rendelkezett a nemzetiségi önkormányzat, a Magyar Államkincstár útján az állami adóhatóságtól.
3. A helyi nemzetiségi önkormányzatok székhelye szerinti helyi önkormányzat által választott számlavezetőnél (banknál) önálló fizetési számla nyitása (Áht. 84.§ (1)-(2) bekezdés)

2012. február

1. A költségvetési határozat elfogadása (Áht. 23-26. § (1) bekezdés).
2. Az adósságot keletkeztető ügyletekből eredő fizetési kötelezettségek összegének határozattal való elfogadása a költségvetési évet követő három évre várhatóan (Áht. 29.§ (3) bekezdés)

2012. március

Közbeszerzési terv készítése (2011. évi CVIII. törvény 33. § (1) bekezdés)

2012. április

A zárszámadási határozat elfogadása (Áht. 91.§ (1)-(2) bekezdés)

2012. május

Amennyiben szükséges a nevelési-oktatási intézmény átszervezésével, fenntartói jogának átadásával, megszüntetésével kapcsolatos határozathozatal (1993. évi LXXIX törvény 102. § (11)-(12) bekezdés)

2012. június

Együttműködési megállapodás megkötése a helyi önkormányzattal (Nj.tv. 80.§ (2) bekezdés, 159.§ (3) bekezdés)

2012. szeptember

Beszámoló elfogadása a féléves gazdálkodásról (Áht. 87.§ (1)-(2) bekezdés)

2012. november

Beszámoló elfogadása a három-negyedéves gazdálkodásról és a költségvetési koncepció elfogadása (Áht. 24.§ (1) bekezdés, 87. § (1)-(2) bekezdés, 88. § (1) bekezdés)

2012. ÉVBEN

1. Közmeghallgatást kell tartani (Nj.tv. 97.§)
2. Ha szükséges az SZMSZ-t módosítani kell. (pl: együttműködési megállapodás megkötését követő 30 napon belül)
3. Ha szükséges versenyeztetési szabályzatról határozatot kell hozni.